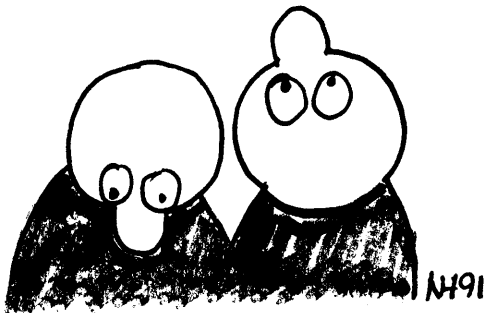

Stjärnor och kråkfötter

Både grafologi och astrologi är falsifierbara fenomen. Båda har också vid många studier och experiment falsifierats. Men ändå tror många människor på dem. Varför? frågar sig psykologen Adrian Furnham i New Scientist 26/1 1991.

En förklaring, skriver Furnham, till att tron på grafologi och astrologi är så utbredd kan vara att det finns ett behov av att värdera, beskriva och mäta människor. Otaliga studier har visat att det inte går att avläsa personlighet och egenskaper uren persons handstil. Ändå står det alltsomfast i de stora engelska tidningarna om hur grafologer anlitas av t ex banker och finansbolag när de anställer folk.

Pseudovetenskapare studerar handstil resp. stjärnor. Obs! Mannen till höger är grafolog!

En annan förklaring till att grafologer och astrologer anlitas är att deras utsagor paradoxalt nog ofta tycks stämma. Men orsaken till att de stämmer är att de är så generellt utformade att de skulle kunna stämma som beskrivning på vem som helst.

I slutet på 60-talet annonserade en fransk psykolog i några stora tidningar och erbjöd sig ställa horoskop. Hundratals per-

soner nappade och fick som svar identiskt utformade horoskop. Mer än 200 skrev tillbaka och berömde honom för hans skicklighet och träffsäkerhet!

Det vi vill höra om i ett horoskop är våra positiva egenskaper, skriver Furnham. Men allt behöver inte vara positivt. Det är bara bra om någon liten försiktig kritik skymtar fram ibland (kommentarer som till och med skulle kunna uppfattas som komplimanger). Experiment visar att vi är fem gånger mer benägna att acceptera och känna igen oss i positiva omdömen än negativa.

Men en god sak kanske ändå horoskoperna för med sig. De kan nämligen vara självuppfyllande. Eftersom vi tycker att de positiva utsagorna stämmer kanske våra positiva egenskaper förstärks av att läsa horoskoperna. Den som får höra att "eftersom du är jungfru är du en ärlig människa" kanske ibland blir aningens ärligare, skriver Adrian Furnham.

Medvind för akupunktören

"Nu är det bevisat: Akupunktur hjälper" är den triumferande rubriken i Aftonbladet den 15 april 1991. Vad det handlar om är en kartläggning av forskning kring akupunktur. Den har utförts av professor Sven Andersson på uppdrag av Socialstyrelsen.

Andersson konstaterar att man nått goda resultat med akupunktur mot bl a bensår, urinvägsproblem, alkoholism och narkomani. Dock varnas för kvacksalvare — akupunktörer hör hemma inom den svenska sjukvården.

Men akupunktur kan också ha en stor placeboeffekt:

— Tänk att få träffa samma läkare vid flera regelbundna behandlingar. Han bekantar sig med dig, tar i dig och talar till dig under den tid behandlingen tar. Det sker i en

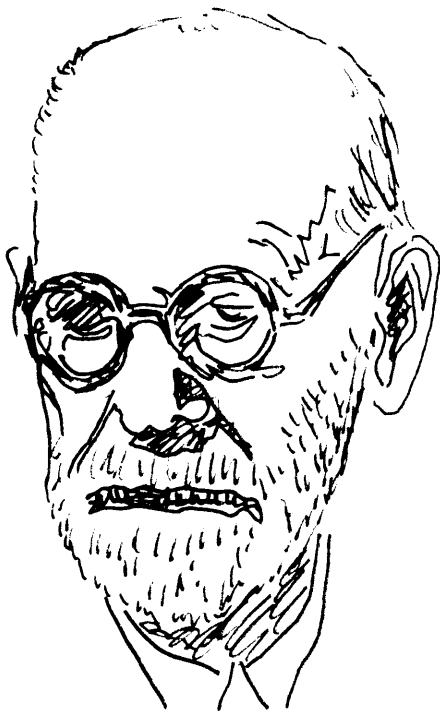
lugn miljö och gör inte ont.

Måste vi ta till akupunktur för att få en mer personlig och engagerad vård som får ta tid, undrar jag i mitt stilla sinne.

Den ovetenskaplige Freud

"Sigmund Freud, psykoanalysens fader, överdrev resultaten av sin terapi, drog vidlyftiga slutsatser på grundval av för lite fakta och var i flera avseenden klart ovetenskaplig."

Omdömet kommer från amerikanska vetenskapsteoretiker som har granskat Freuds teorier. Synpunkterna presenterades på det stora AAAS-mötet i Washington i februari och rapporterades i Göteborgsposten 21 februari.

Det är bl a genom intervjuer med Freuds före detta patienter som bristerna i Freuds forskning blivit kända.

"Freud levde inte upp till grundläggande vetenskapliga principer om öppenhet som tillåter andra att granska ett arbete", säger Frank Sulloway, professor i vetenskapshistoria vid MIT i USA.

Den ovetenskapliga psykoanalysen

Under denna rubrik skriver Bengt Carlsson om psykoterapi som behandlingsform.

"Om psykofarmaka varit den gamla medelklassens hopp om lindring vid psykiska besvär, är psykoterapi den nya medelklassens hopp om bot."

Carlsson beskriver psykoanalysen som en hybrid mellan en objektiv naturvetenskap och en subjektiv, metafysisk lära. Här i gränlandet mellan vetenskap och spekulativitet möter vi dess "typiska oklarhet och flexibla natur". Skulle den enbart hävda rent naturvetenskapliga anspråk skulle den oundvikligen bli överbevisad och förlöjligad.

Under decennier har det gjorts försök att mäta effekterna av psykoterapeutisk behandling. Men ingen har hittills med gängse vetenskapliga metoder kunnat bevisa att psykoanalysen är effektiv som behandlingsform, skriver Carlsson.

Anna Schytt